

**Styregruppen for
Naturstyrelsens Referencelaboratorium for Kemiske Miljømålinger
Referat af møde 2013/1, den 24. april 2013**

Til stede

Lis Morthorst Munk (LMU)
Anne Christine Duer (ACD)
Helle Kølbæk Thomsen (HKT)
Jette Thønnings (JTH)
Kirsten J. Andersen (KJA)
Pernille Weile (PW)
Maj-Britt Fruekilde (MBF)
Ulla Lund (UOL)

Naturstyrelsen (NST)
Naturstyrelsen (NST)
Eurolab Danmark (Vandsamarbejdet A/S)
Eurolab Danmark (Eurofins Miljø A/S)
DANAK
Foreningen af Vandværker i Danmark
Eurofins Miljø A/S (Referencelaboratoriet)
Eurofins Miljø A/S (Referencelaboratoriet)

Afbud

Annika Lindholm (AL)
Kirsten Harbo (KiHa)
Linda Bagge (LB)
Stine Kjær Ottsen (SJN)
intet medlem udpeget

DANVA (Nordvand A/S)
KL (Lemvig Kommune)
Miljøstyrelsen (MST)
Eurofins Miljø A/S (Referencelaboratoriet)
Naturstyrelsens lokale enheder

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Opfølgning i henhold til referat fra møde nr. 2012/3 (*vedlagt*)
3. Meddelelser
4. Aktiviteter i arbejdsprogram 2012 (opfølgning) og 2013 (oversigt *vedlagt*)
 - 4.1 Metodedatablade
 - 4.2 Tydeliggørende notater – Bekendtgørelse om analysekvalitet
 - 4.3 NYT fra REFLAB
 - 4.4 Metode til bestemmelse af methan i vand
 - 4.5 Senere revision af bkg. om kvalitetskrav til miljømålinger
 - 4.6 Total nitrogen i vand
 - 4.7 Analysemetode for olie/fedt i spildevand
 - 4.8 Usikkerhed for prøvetagning af spildevand
 - 4.9 Hjemmeside
 - 4.10 Andre aktiviteter
5. Økonomi (oversigt *følger i uge 16*)
6. Eventuelt
7. Næste møde

Ad 1. Godkendelse af dagsorden

Den udsendte dagsorden for mødet blev godkendt.

Det blev aftalt, at adresseliste for styregruppen fremover udsendes sammen med dagsorden for hvert møde.

Ad 2. Opfølgning i henhold til referat fra møde nr. 2012/4

Referat fra styringsgruppemøde nr. 2012/4 var udsendt den 5. april 2013. Referatet blev godkendt uden kommentarer.

Ad 3. Meddelelser

LMU orienterede om NSTs planer for referencelaboratoriefunktionen, hvor nuværende kontrakt udløber med udgangen af 2013. NSTs direktion har besluttet at fortsætte med en referencelaboratoriefunktion og forventer at sende opgaven i udbud i løbet af foråret, sandsynligvis for en treårig periode. Budgettet forventes at blive lavere, end det var tilfældet i 2012 og tidligere. Det overvejes i øjeblikket, om det vil være hensigtsmæssigt at samle referencelaboratoriefunktionen for kemi og mikrobiologi.

**Styregruppen for
Naturstyrelsens Referencelaboratorium for Kemiske Miljømålinger
Referat af møde 2013/1, den 24. april 2013**

LMU nævnte, at referencelaboratoriets budget, som meddelt styregruppen tidligere i år på mail, var reduceret som et led i en generel sparerunde i NST.

UOL orienterede om at MBF deltager i styregruppen i 2013 i stedet for SJN, som er på barselorlov.

Ad 4. Aktiviteter i arbejdsprogram 2013 og opfølgning i forhold til arbejdsprogram 2012

Oversigt over alle aktiviteter i arbejdsprogram for 2013 var udsendt med dagsordenen. Oversigten er indsat som sidste side i dette referat.

Ad 4.1 Metodedatablade

Udkast til metodedatablad for miljøfremmede organiske stoffer i vand (M060), udarbejdet på basis af den undersøgelse, som Referencelaboratoriet udførte i 2011 og 2012, blev drøftet. Særlig blev det drøftet om metodedatabladet kunne gøres mere generelt, idet anvendelsesområdet nu alene omfatter de stoffer, der blev undersøgt. Det blev besluttet, at Referencelaboratoriet udvider området, hvor det findes fagligt forsvarligt, og sender et revideret metodedatablad til skriftlig høring i Styregruppen.

Metodedatablad M018, totalt metalindhold i ferskvand, var udsendt med revision bestående af tilføjelse af jern under anvendelsesområde. Ændringen blev godkendt.

Styregruppen vedtog desuden, at Referencelaboratoriet skal overveje muligheden for at udarbejde et metodedatablad for IN70941, jf. dagsordenens punkt 4.5.

Ad 4.2 Tydeliggørende notater - Bekendtgørelse om analysekvalitet

Et udkast til tydeliggørende notat vedrørende usikkerhedsbidrag fra anvendelse af ikke-analyserene standardstoffer eller kalibrering i forhold til andet standardstof end måleparameteren blev drøftet. Styregruppen anbefalede, at der i notatets indledning tilføjes et afsnit, som beskriver problemer forårsaget af den manglende sporbarhed for disse parametre. Desuden vedtog Styregruppen, at der i afsnittet om manglende standardstoffer tilføjes, at det bør anføres på analyserapporten, hvilket stof parameteren er beregnet på baggrund af.

Ad 4.3 NYT fra REFLAB

Referencelaboratoriets udsendte forslag om fremover at udgive NYT som enkeltartikler, bestående af sammenfatning fra rapporter, årsberetning eller annoncering af nye/reviderede metodedatablade, blev godkendt.

Referencelaboratoriet tjekker, at alle medlemmer af Styregruppen modtager NYT.

Ad 4.4 Metode til bestemmelse af methan i vand

MBF fremlagde det udsendte notat med status for arbejdet. Der er i øjeblikket fem laboratorier, der er akkrediteret til bestemmelse af methan i vand. Fire af disse har svaret på Referencelaboratoriets henvendelse, alle positivt.

HKT opfordrede til, at en kommende metode ikke gøres apparatspecifik, og KJA opfordrede til, at metoden ikke gøres unødigt kompliceret i betragtning af, at behovet i hovedsagen er en kvalitativ analyse af, om methan er til stede eller ej.

Referencelaboratoriet arbejder videre ud fra de modtagne input og fremlægger et udkast til metode på næste styregruppemøde.

Ad 4.5 Senere revision af bkg. om kvalitetskrav til miljømålinger

Styregruppen drøftede det udsendte notat om konsekvenser for analysekvalitet af mangel på (tilstrækkeligt rene) standardstoffer. Problemstillingen er vanskelig fordi parametre, for hvilke der

**Styregruppen for
Naturstyrelsens Referencelaboratorium for Kemiske Miljømålinger
Referat af møde 2013/1, den 24. april 2013**

mangler standardstoffer, heller ikke vil have referencematerialer, præstationsprøvninger eller andre muligheder for at etablere sporbarhed. Analyser vil derfor være behæftet med meget stor usikkerhed, og de kan i princippet ikke udføres under et kvalitetssystem, der opfylder kravene i ISO 17025. På den anden side er for mindst én af de parametre, hvor problemstillingen er aktuell, et miljømæssigt behov for analyserne.

Styregruppen bad Referencelaboratoriet overveje, om det er muligt at udarbejde et metodedata-blad, der tydeliggør problemstillingen og om muligt foreskriver anvendelse af en sikkerhedsfaktor, jf. dagsordenens pkt. 4.1.

Notatet om de praktiske konsekvenser ved den begrænsede adgang til standardstoffer sammen skrives med det tidligere udarbejdede notat om emnet (dateret 23. januar 2013). Desuden tilføjes, at 50% måleusikkerhed og kvalitetsstyring i henhold til ISO 17025 er de lempeligst mulige krav for parametre, der indgår i den nationale miljøovervågning. Dette styres af kommissionsdirektiv 2009/90/EF. Den manglende sporbarhed for disse parametre fremhæves.

Det endelige notat sendes til skriftlig høring i styregruppen og derefter til de berørte fagdatacentre til overvejelse af, om behovet for analyse er til stede under disse forhold.

Det udsendte notat om krav til analysekvalitet for organotinforbindelser, phenoler og blødgørere i fersk sediment blev godkendt.

Ad 4.6 Total nitrogen i vand

HKT fortalte om sin kontakt til producenten af det udstyr, der blev anvendt af tre laboratorier ved Referencelaboratoriets undersøgelse af sammenlignelighed af den metode til total nitrogen (DS/EN ISO 11905-1), som i øjeblikket kræves anvendt, og en nyere, mere automatiseret metode (DS/ISO 29441). Producenten har erklæret sig villig til at bidrage til afklaringen af de uoverensstemmelser, der er fundet mellem de to metoder og vil tage kontakt med Referencelaboratoriet for at afstemme forventningerne. Det forventes ikke at Referencelaboratoriets indsats i den anledning vil være stor, og aktiviteten gennemføres derfor ikke som et separat punkt på arbejdsprogrammet.

Ad 4.7 Analysemetode for olie/fedt i spildevand

UOL fremlagde Referencelaboratoriets forslag til hvad en granskning og revision af den gældende metode til bestemmelse af olie/fedt i spildevand kan omfatte. Forslaget indebærer dels en revision som skrivebordsarbejde og dels en afprøvning af forslaget.

Styregruppen foreslog, at udkast til revideret metode sendes til høring hos interesserede laboratorier (forstået bredt) inden den sendes til praktisk afprøvning.

Skrivebordsdelen gennemføres i 2013, hvis der viser sig ledige midler på referencelaboratoriets budget. NST træffer beslutning herom ca. i juni måned.

HKT mindede om, at der kan være andre interessenter end de få laboratorier, der i øjeblikket er akkrediterede til analysen, og at det derfor vil være hensigtsmæssigt at invitere bredt, når der skal foretages afprøvning.

JKT foreslog, at afprøvningsprogrammet justeredes i forhold til det af Referencelaboratoriet foreslåede, sådan at Referencelaboratoriet udvælger og udtager prøver. Dette gøres for at sikre, at de analyserede prøver er relevante for problemstillingen. JKT foreslog også, at de deltagende laboratorier skulle opfordres til at bidrage til afklaringen med deres eget arbejde, dvs. ikke modtage delvis betaling for analyserne.

Styregruppen tilsluttede sig, at der inviteres bredt til afprøvningen, og at planen justeres som foreslået.

**Styregruppen for
Naturstyrelsens Referencelaboratorium for Kemiske Miljømålinger
Referat af møde 2013/1, den 24. april 2013**

Styregruppen foreslog også, at der udarbejdes et metodedatablad. Dette kan udarbejdes parallelt med revision af metoden.

Referencelaboratoriet gennemskriver forslaget til plan for revision og afprøvning i lyset af disse ændringer og sender den reviderede plan til skriftlig høring i Styregruppen.

HKT spurgte, om NST har taget kontrakt til kommunerne for at orientere om problemstillingen. LMU svarede, at det ikke er sket, men at det overvejes.

Ad 4.8 Usikkerhed for prøvetagning af spildevand

Referencelaboratoriet foreslår, forudsat at ressourcerne tillader det, at der udarbejdes en egentlig metode for bestemmelse af måleusikkerhed for spildevandsprøvetagning. Metoden baseres på det koncept, der blev anvendt ved Referencelaboratoriets projekt i 2010 og 2011. Arbejdet vil være skrivebordsarbejde med at uddybe konceptet, således at det bliver generelt anvendeligt og indsætte det et i format svarende til de eksisterende Reflab-metoder for analyse. UOL vurderede omfanget som lidt større end til granskning og revision af metode for olie/fedt i spildevand.

Styregruppen støttede at metoden udarbejdes, om muligt i 2013.

Ad 4.9 Hjemmeside

Hjemmesiden er blevet shinet op med nyt format. JTH anførte, at tekst skrevet med gule/orange farve (anvendt, hvor links er indsat), kan være svær at læse.

Hjemmesiden for det mikrobiologiske referencelaboratorium har endnu ikke en mailgruppe til nyheder i større omfang. UOL foreslog, at mailgruppen for det kemiske referencelaboratorium anvendes til at invitere til deltagelse i mailgruppe for det mikrobiologiske referencelaboratorium. Styregruppen tilsluttede sig. UOL tager kontakt til det mikrobiologiske referencelaboratorium.

Ad 4.10 Andre aktiviteter

Referencelaboratoriet modtager løbende henvendelser med anmodning om rådgivning. Der har ikke være andre aktiviteter.

Ad 5. Økonomi

UOL uddelte en økonomioversigt ultimo marts. Der har endnu ikke været stor aktivitet i forhold til arbejdsprogrammet. Dette skyldes, at en stor del af arbejdsprogrammet efter reduktion af budgettet er bundet i ad-hoc aktiviteter. NST og Referencelaboratoriet vurderer forbruget midt på året med henblik på igangsættelse af de en eller flere af de mulige aktiviteter, der er nævnt under dagsordenens pkt. 4.8 og 4.7.

Ad 6. Eventuelt

Der var intet til punktet eventuelt.

Ad 7. Næste møde

Næste møde blev aftalt til tirsdag den 17. september 2013 kl. 10.00 i Naturstyrelsen.

Vejen, den 25. april 2013
Ulla Lund og Maj-Britt Fruekilde

**Styregruppen for
Naturstyrelsens Referencelaboratorium for Kemiske Miljømålinger
Referat af møde 2013/1, den 24. april 2013**

Aktiviteter i arbejdsprogram 2013,

Nedenstående er vist en status for aktiviteterne i Referencelaboratoriets arbejdsprogram for 2013. Dagsordenen omfatter kun de punkter i arbejdsprogrammet, hvor der har været aktivitet i den forløbne periode.

Aktivitet	Status
Årsberetning	Årsberetningen var udsendt til skriftlig høring den 21. februar. Ingen kommentarer modtaget. Punktet er <i>afsluttet</i> .
Metodedatablade	Udkast til metodedatablad for miljøfremmede stoffer i vand (M060) <i>udsendt</i> Notat med beskrivelse af baggrunden for metodedatabladet <i>udsendt</i> Revideret metodedatablad for totalt metalindhold i ferskvand (M018) <i>udsendt</i>
Tydeliggørende notater – Bekendtgørelse om analysekvalitet	Udkast til notat om forholdsregler i tilfælde af mangel på tilstrækkeligt rene standardstoffer <i>udsendt</i>
NYT fra REFLAB	Notat med forslag til fremtidig anvendelse af NYT fra REFLAB <i>udsendt</i>
Metode til bestemmelse af methan i vand	Statusnotat <i>udsendt</i>
Senere revision af bkg. om kvalitetskrav til miljømålinger	Udkast til notat om organotin, blødgørere og phenoler i fersk sediment <i>udsendt</i> Udkast til notat om konsekvens af mangel på tilstrækkeligt rene standardstoffer for krav til analysekvalitet <i>udsendt</i>
Analysemetode for olie/fedt i spildevand	Notat med forslag granskning af metoden (DS/R 209) <i>udsendt</i> . Emnet er ikke på arbejdsprogrammet for 2013 og arbejdet kan derfor muligvis ikke gennemføres i år Referencelaboratoriet foreslår af styregruppen drøfter behov for og evt. indhold i et metodedatablad
Usikkerhed for prøvetagning af spildevand	Metodeforskrift for bestemmelse af usikkerhed for prøvetagning af spildevand baseret på det koncept, der blev fremlagt på styregruppemøde 2012/4, kan udarbejdes. Økonomi og prioritering drøftes på mødet.
Hjemmeside for referencelaboratoriet	Hjemmesiden er opdateret med nyt format